

Steroïden bij IBD

Maag-Darm-Levercentrum

Beter voor elkaar

Inleiding

De maag–darm–leverarts (MDL–arts) heeft samen met u besloten om u te behandelen met een corticosteroïd in verband met een ontstekings opvlamming van uw darmziekte (Crohn of colitis ulcerosa). In deze folder krijgt u informatie over de werking, het gebruik en hoe te handelen in geval van een vergeten dosis en eventuele bijwerkingen.

Algemeen

Tot nu toe is de oorzaak van de ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa niet bekend.

Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziekte voor kunnen doen. De ziekte geneest niet door de behandeling met medicijnen. Na het afbouwen van of stoppen met deze medicijnen kunnen de klachten helaas weer terugkomen.

Hoe werkt het?

Steroïden zijn sterke ontstekingsremmende medicijnen, het wordt ook wel Prednison genoemd.

Ze worden veel gebruikt om de actieve ontsteking bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa zo snel mogelijk te verminderen.

Dit duurt meestal acht tot twaalf weken. Het vermindert klachten van inflammatoire darmziekten (ziekte van Crohn en colitis ulcerosa).

Ontstekingsverschijnselen in de darmen zoals veel naar het toilet

moeten, pijn, diarree en bloed en/of slijm bij de ontlasting nemen af.

Steroïden werken vrij snel en hebben een krachtige ontstekingsremmende werking .Bij ongeveer 75–80 % van de patienten is het middel effectief. Bij

20–30 % werkt het middel matig en komt de ziekte terug tijdens het

afbouwen van de prednison. Bij ongeveer 20 % van de patienten werkt de

prednison niet. Al na 24–48 uur kan vermindering van de klachten optreden. Soms duurt het wat langer voor u merkt dat het medicijn werkt.

U kunt meestal binnen een week verbetering verwachten. De

voorgeschreven dosis, toedieningsvorm is afhankelijk van de ernst van de aandoening/klachten die u heeft.

Steroïden zijn geen medicijnen die als alleen onderhoudsmedicatie gegeven kunnen worden in verband met de mogelijke bijwerkingen

Omdat bij de ziekte van Crohn soms (ook) de dunne darm en het eerst gedeelte van de dikke darm aangedaan kan zijn, worden vaak steroïden in tabletvorm gebruikt. Na ongeveer acht tot twaalf weken wordt meestal gestopt met de steroïden. Stoppen lukt vaak alleen als er andere (onderhouds) medicatie wordt bijgegeven.

Als de ontstekking van de ziekte aan het einde van de darmen bevindt (endeldarm en/of dikke darm), dan kunnen de steroïden middels een zetpil of klysma worden toegediend. Dit is bij colitis ulcerosa meestal het geval.

Gebruik van steroïden

Corticosteroiden zijn verkrijgbaar in verschillende vormen:

tabletten, capsules, klysma's, zetpillen of schuim

De vorm van het medicijn is geheel afhankelijk van de aard van de ontsteking, plek van de ontsteking van de darmziekte en of u Crohn of colitis ulcerosa heeft.

Tablet/capsules

- bij het gebruik van tablet of capsule vorm is het belangrijk de exacte dosis te volgen die voorgeschreven is
- medicatie dient één maal per dag ingenomen te worden, in de ochtend
- inname voor of tijdens de maaltijd in met water. Als u de medicatie op een volle maag inneemt, duurt het ongeveer 2 uur voordat het middel opgenomen is in uw bloed. Indien u voor die tijd moet overgeven, moet u de dosis opnieuw innemen. Raadpleeg bij twijfel uw MDL- verpleegkundige

klysma/schuim/zetpillen

- laat de klysma/schuim altijd op kamertemperatuur komen voor toediening
- zorg ervoor dat de endeldarm leeg is, voordat u de klysma/schuim of zetpil inbrengt
- ga op de linkerzij liggen, zodat de vloeistof/schuim in deze houding beter in de darmen terecht komt
- indien een klysma gebruiksklaar gemaakt moet worden met een tablet in de flacon; gedurende 10 seconden goed schudden totdat de tablet volledig is opgelost. daarna inbrengen in de anus
- de spuitbus met schuim gedurende 15 seconden schudden. Bij toediening van één dosis (1 puf) dient de dop van de spuitbus volledig te worden ingedrukt en dan langzaam weer loslaten. De applicator hierna nog 10–15 seconden in positie houden
- rol op uw buik na de toediening en blijf ongeveer vijf minuten zo liggen om te voorkomen dat de vloeistof er weer uit komt
- tracht de ingespoten medicatie zo lang mogelijk in te houden;

Soorten steroïden bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

Er doen veel verhalen de ronde over Prednison. Als dit medicijn goed onder medisch toezicht wordt gebruikt kan het zeer waardevol zijn bij de behandeling van inflammatoire darmziekten.

Prednison

- wordt altijd in een (stoot) kuur gegeven, meestal in tabletvorm vanaf 40 mg 1x daags afbouwend tot 0 mg per dag of 20 mg 1x daags afbouwend tot 0 mg
- werkzaam vaak binnen 24 uur, soms duurt het wat langer (1-2 weken) voordat er effect bemerkt wordt
- tabletten zijn er van 5 mg, 10 mg en 20 mg: Prednison kan dus in meerdere sterktes geleverd worden, het is belangrijk hier goed op te letten
- neem exact de voorgeschreven dosis in, het liefst bij het ontbijt met water of melk
- Prednison kan ook lokaal (plaats van de ontsteking) gegeven worden, zoals in een klysma: Beclamaethason[®], Budesonide[®] of Betnesol[®]. of zetpil of schuim
- Prednison is een corticosteroid: dat is een lichaamseigen, ontstekingsremmende stof. Ons lichaam maakt in de bijnieren zelf ook corticosteroiden aan. Deze groep stoffen is werkzaam als een hormoon bij:
ontstekingsregulatie, regeling van de bloedsuikers, huid- en btopbouw
- Prednison heeft dezelfde werking als de lichaamseigen corticosteroiden. Door inname van prednison, wordt de aanmaak van de eigen lichaamseigen corticosteroiden verstoord, het is daarom van belang om prednison niet accuut te stoppen maar af te bouwen volgens schema. Op die manier krijgt het lichaam weer tijd om zelf voldoende corticosteroiden te maken.

Het optreden van bijverschijnselen hangt nauw samen met de hoeveelheid Prednison die u gebruikt en de periode waarover u het gebruikt. Daarom schrijft de arts altijd de laagst mogelijke dosis voor een zo kort mogelijke tijd voor. Het ontstaan van bijwerkingen is erg persoonsgebonden. De vermelde bijwerkingen hoeven niet bij u te treden. Als u last van bijwerkingen ervaart, stop nooit met het gebruik van uw tabletten. Neem contact op met uw specialist of MDL-verpleegkundige.

Bijwerkingen

- dikker worden van het gezicht en romp: dit wordt veroorzaakt door een andere verdeling van het lichaamsvet. Bij verlaging van de dosis of stoppen met Prednison verdwijnt dit verschijnsel.
- gewichtstoename.: tijdens gebruik van prednison houdt het lichaam vocht vast.
U zult één tot twee kg aankomen. Daarnaast bevordert prednison de eetlust. Probeer hier niet teveel aan toe te geven, om extra gewichtstoename te beperken.
- verminderde weerstand tegen infecties. Dit wordt veroorzaakt door een verminderde werking van de witte bloedlichaampjes die voor de afweer van het lichaam zorgen. Informeer uw arts over ontstekingsverschijnselen zoals koorts, pijn bij plassen, hoesten en een pijnlijke keel.
- Prednison kan koorts, dat een signaal is voor ontsteking, onderdrukken.
- maagklachten. Dit komt door een toename van de maagzuurproductie. Neem contact op met uw arts bij de volgende verschijnselen: braken van bloed of zwarte teerachtige ontlasting.
- vertraagde wondgenezing.
- gladde, dunne huid.
- kans op verhoogde oogdruk (glaucoom).

- botontkalking. Langdurige behandeling (langer dan zes maanden) kan botontkalking veroorzaken. Bespreek met uw arts wat u kunt doen om botontkalking zoveel mogelijk te voorkomen; Vaak schrijft uw arts tijdens het gebruik van prednison ook als extra calcium en vitamine D voor.
- stemmingsveranderingen; enerzijds kan Prednison geestelijke en emotionele stoornissen teweegbrengen zoals moeilijk inslapen, nervositeit, depressie en prikkelbaarheid. Anderzijds ervaren mensen een verbetering van hun stemming. Vaak houdt dit verband met een vermindering van de klachten.
- Diabetes (suikerziekte). Indien u diabetes heeft kunnen de suikers ontregelen en dan hoger worden, daarvoor moet de glucosewaarde vaker gecontroleerd worden en de medicatie eventueel aangepast worden. Heel soms kan men suikerziekte ontwikkelen door het gebruik van Prednison.

Vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding

- heeft, bij zowel mannen als vrouwen, geen invloed op de vruchtbaarheid.
- het gebruik van prednison tijdens een zwangerschap wordt als relatief veilig beschouwd.
- prednison gaat in hele kleine hoeveelheden over in de borstvoeding; als u een lage dosering gebruikt, geeft het waarschijnlijk weinig risico voor de baby.
- overweegt u een zwangerschap, overleg eerst met uw MDL-arts of MDL-verpleegkundige.

Vaccinatie

- de griepvaccinatie (griep prik) en hepatitisvaccinatie is mogelijk en effectief.
- Vaccinatie met verzwakt levende vaccins, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts of BCG moeten vermeden worden.
- voor overige vaccinaties, overleg eerst met uw huisarts of MDL-arts of MDL-verpleegkundige.
- Prednison is niet van invloed op de werking van eventuele (dode) vaccinaties. Echter vaccinatie (nodig bij sommige verre reizen) met verzwakt levend virus, zoals het gele koorts vaccin gaat niet samen met het gebruik van prednison. Overleg eerst met uw MDL-arts of MDL-verpleegkundige.

Extra informatie

- het is heel belangrijk dat u niet plotseling stopt met de prednison. Dit kan namelijk tot levensgevaarlijke situaties leiden
- indien u binnen 2 uur van inname braakt, neem dan de voorgeschreven dosis opnieuw in
- gebruik van alcohol in de periode dat u prednison gebruikt, heeft geen ongunstige invloed op de werking van het medicijn. echter het is verstandig niet meer dan twee alcoholische consumpties per dag te gebruiken
- bewaar de medicatie altijd zó, dat kinderen er niet bij kunnen
- Indien u tabletten overhoudt, lever deze in bij uw apotheek. ze worden op verantwoorde manier vernietigd

Reactie met andere medicijnen?

Als u Fenytoïne (Diphantoïne, Epanutin) of Rifampicine (Rifadin) gebruikt, overleg dan met uw behandelend arts. Deze middelen kunnen de werking van Prednison beïnvloeden.

Gelijktijdig gebruik met pijnstillers als Naproxen, Brufen, Voltaren en of Aleve kan een verhoogde kans op een maagzweer geven. Gebruikt u één van deze bovenstaande middelen en u moet starten met Prednison (of andersom), overleg dan met uw arts of er alternatieven zijn.

Over het algemeen kan prednison gebruikt worden met bijna alle geneesmiddelen. Als u diabetes heeft, moet er goed naar de medicatie gekeken worden.

Ook bij middelen gebruikt voor verhoogde oogdruk (glaucoom) is extra voorzichtigheid nodig.

Voorbeeld afbouwschema	Afbouwschema prednisonkuur datum
40 mg prednison per dag, 2 weken	
30 mg prednison per dag, 2 weken	
25 mg prednison per dag, 1 week	
20 mg prednison per dag, 1 week	
15 mg prednison per dag, 1 week	
10 mg prednison per dag, 1 week	
5 mg prednison per dag, 1 week	

Budesonide

Budesonide is verkrijgbaar als Budenofalk, Cortiment en Entocort. Budesonide kan geleverd worden in tabletvorm, als granulaat (korreltjes), zetpil, of (schuim) klysma voor rectaal gebruik. Budesonide is, net als prednison een corticosteroid, maar met een meer lokale werking (in de darm) en dus met minder bijwerkingen. Uw arts kiest voor budesonide op basis van ernst, lokatie en uitgebreidheid van de ontstekingen. Met name de lokatie van de ontstekingen in de darm bepaalt de keuze voor tabletten, granulaat, klysma's, zetpillen of schuim. Budesonide wordt in een kuur aangeboden en dient als zodanig opgevolgd te worden.

Bijwerkingen

De bijwerkingen van budesonide zijn vergelijkbaar met die van de prednison, maar komen minder vaak voor en zijn milder dan bij prednison. Zie bijwerkingen prednison.

Vaccinaties

Zie prednison

Vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding

- Geen invloed op vruchtbaarheid, bij zowel manne als vrouwen
- Budesonide mag alleen gebruikt worden op strikte indicatie in de zwangerschap. Overleg met je MDL-arts of MDL-verpleegkundige als u een zwangerschapswens heeft of zwanger bent.
- Budesonide gaat in kleine hoeveelheden over in de borstvoeding.

	Ziekte van Crohn	Ziekte van Crohn	Collagene colitis	Collagene remissie	Colitis Ulcerosa
	Inductie remissie	Onderhoud remissie	Inductie remissie	Onderhoud remissie	
Entocort 3 mg capsules	V	V	V	V	X
Budeno-falk Capsules 3 mg Granulaat 9 mg	V	Behandeling max. 8 weken	V	Behandeling max. 8 weken	V
Cortiment Tablet 9 mg	X	X	X	X	V

Tot slot / vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kunt u via mail of telefoon contact opnemen met de MDL-verpleegkundigen.

Lenny de Jong
werkzaam van maandag tot en met
donderdag

T: 010-2975063 tussen 10.30 –
11.30 uur

E: lw.de.jong@ikazia.nl

Vergeet niet uw geboortedatum in
de e-mail te zetten.

Conny Nuis
werkzaam maandag,
dinsdag, donderdag en vrijdag

T: 010-2975958 tussen 09.00 –
10.00 uur

E: c.nuis@ikazia.nl

Vergeet niet uw geboortedatum in
de e-mail te zetten.

Voor het maken van afspraken neemt u contact op met het Maag- Darm-
Levercentrum:

T 010 297 53 74

U kunt inloggen in **mijnikazia.nl** via digiD zodat u inzicht krijgt in uw
afspraken, medicatie en uitslagen.

Deze tekst is gemaakt door MDL-verpleegkundigen van het Ikazia Ziekenhuis aan de hand van de informatie CBO IBD
richtlijnen 2009, bijsluiters medicijnen.

Let op: In deze folder staat informatie die belangrijk is voor u. Heeft u moeite met de Nederlandse taal? Lees deze folder dan samen met iemand die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Please note: This leaflet contains information that is important for you. If you have trouble understanding the Dutch language, you should read this leaflet together with someone who can explain the information or translate it for you.

Dikkat: Bu broşür sizin için önemli bilgiler içerir. Hollandaca okumakta zorlanıyor musunuz? O zaman broşürü bilgileri sizin için çeviren ya da açıklayan biriyle okuyun.

Uwaga: Ta ulotka zawiera ważne dla Ciebie informacje. Masz trudności ze zrozumieniem języka holenderskiego? Przeczytaj tę ulotkę razem z kimś, kto przetłumaczy jej treść lub będzie w stanie wyjaśnić zawarte w niej informacje.

انتبه: هناك معلومات مهمة بالنسبة لك في هذا المنشور. هل تواجه صعوبة في اللغة الهولندية؟ اقرأ إذن هذا المنشور مع شخص آخر يترجم أو يشرح لك المعلومات.